

Obsługa zgłoszeń od sygnalistów i działania następcze - audyty śledcze i postępowania wyjaśniające

Webinar, 5 września 2024 r.

Aleksander Zaremba

Agenda

- 1 Obowiązki podmiotu po otrzymaniu zgłoszenia
- 2 Ustawowa definicja działań następczych
- 3 Postępowania wyjaśniające
- 4 Korzyści z wdrożenia procedury ochrony sygnalistów
- 5 Wyzwania związane z prowadzeniem działań następczych
- 6 Podsumowanie
- 7 Q&A

Obowiązki podmiotu po otrzymaniu zgłoszenia

- Ustawa o ochronie sygnalistów określa warunki brzegowe, które muszą zostać spełnione w :

Weryfikacja zgłoszenia przez **bezstronną** osobę lub jednostkę organizacyjną

- Potwierdzenie bezstronności osób odpowiedzialnych
- Kwalifikacja zgłoszenia oraz ustalenie statusu sygnalisty
- Określenie osób pomagających i powiązanych z sygnalistą

Potwierdzenie sygnaliście przyjęcia zgłoszenia **w terminie do 7 dni** od dnia jego otrzymania

- Zasadność zgłoszenia tzn. ocena prawdopodobieństwa występowania zgłoszonej nieprawidłowości
- Dalsza komunikacja z sygnalistą np. wystąpienie o dodatkowe informacje
- Zaktualizowanie rejestru zgłoszeń

Przekazanie informacji zwrotnej **w terminie 3 miesięcy** od dnia jego potwierdzenia

- Podjęcie z zachowaniem należytej staranności działań następczych
- Przekazanie sygnaliście informacji na temat planowanych lub podjętych działań następczych i powodów takich działań

Ustawowa definicja działań następczych

- Ustawa o ochronie sygnalistów definiuje działanie następcze jako działanie podjęte przez podmiot prawny w celu:
  - **oceny prawdziwości informacji zawartych w zgłoszeniu oraz**
  - **przeciwdziałania naruszeniu prawa będącemu przedmiotem zgłoszenia**
- Jako działanie następcze możemy rozumieć:
  - **postępowanie wyjaśniające,**
  - wszczęcie kontroli lub postępowania administracyjnego,
  - wniesienie oskarżenia,
  - działanie podjęte w celu odzyskania środków finansowych lub
  - zamknięcie procedury realizowanej w ramach wewnętrznej procedury dokonywania zgłoszeń naruszeń prawa i podejmowania działań następczych;

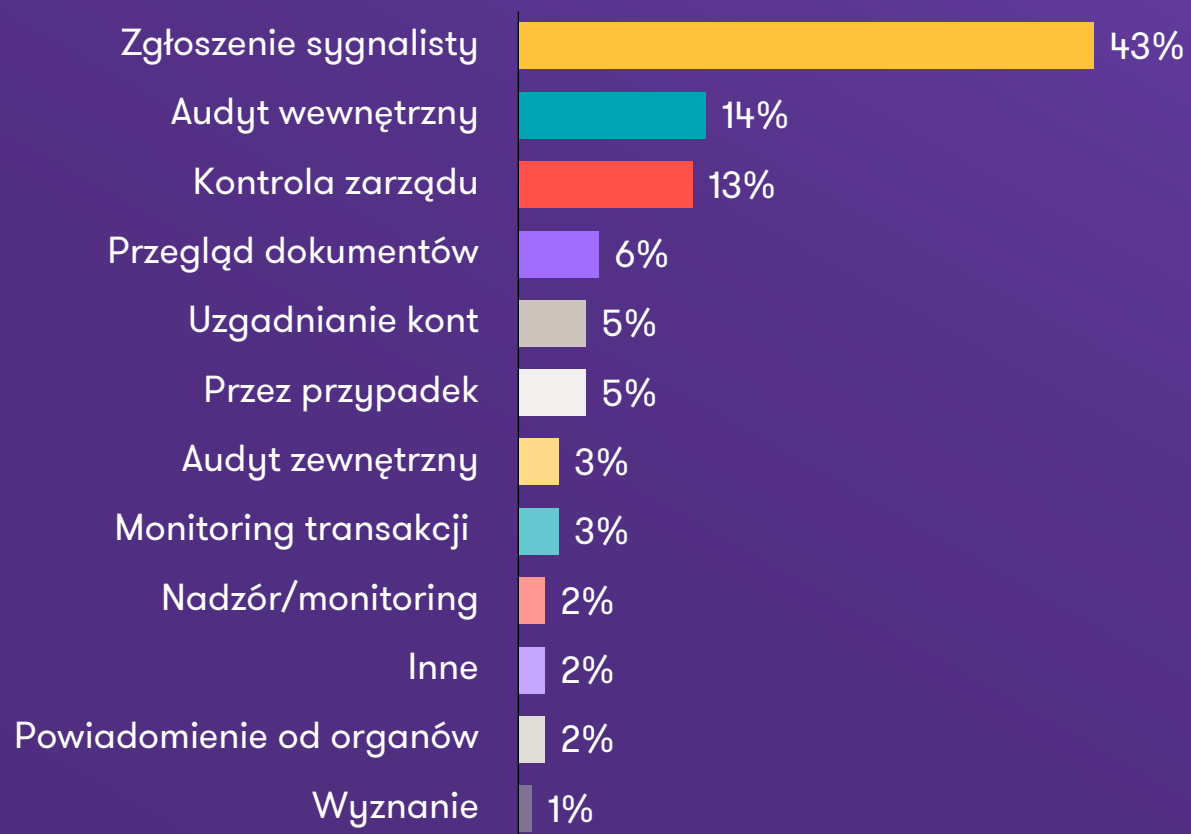
Postępowania wyjaśniające

- Celem postępowania wyjaśniającego jest m.in. ustalenie czy faktycznie doszło do nieprawidłowości, zbadanie niezgodności oraz jej przyczyn, a także podjęcie środków zaradczych i zapobieganie powtórzeniu się nieprawidłowości w przyszłości.
- Etapy postępowania wyjaśniającego mogą zawierać:

Korzyści z wdrożenia procedury ochrony sygnalistów

W jaki sposób nadużycia są wykrywane?

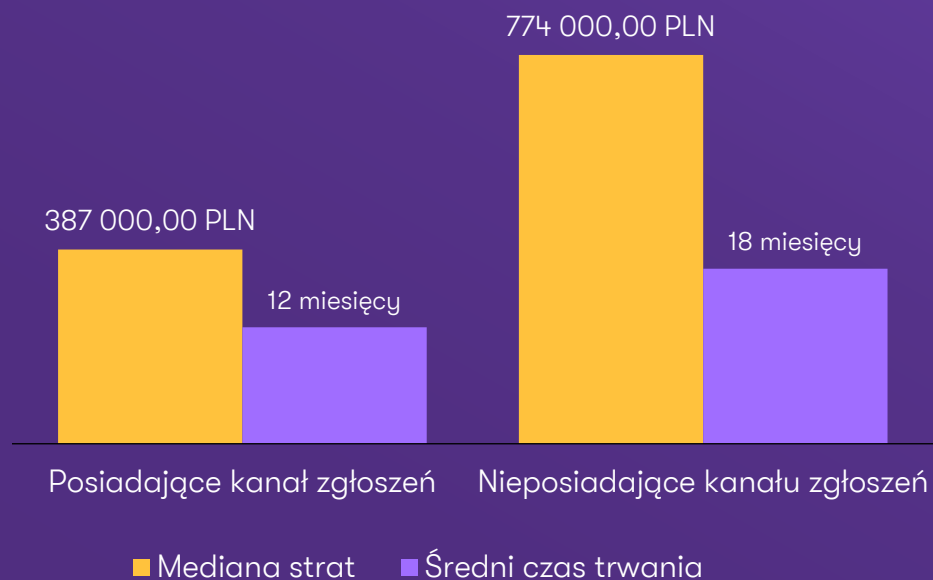
- Badania przeprowadzone przez stowarzyszenie biegłych ds. nadużyć (ACFE)* wskazują że prawie połowa (43%) nadużyć jest wykrywana dzięki zgłoszeniom od sygnalistów.
- Większość zgłoszeń (52%) pochodzi od pracowników, 15% jest anonimowa a na pozostałe 33% składają się zgłoszenia od klientów, dostawców i innych interesariuszy.
- Z badania fundacji im. Stefana Batorego* wynika, że główne bariery aktywności sygnalistów to obawy o bycie uznanym za „donosiciela” (36%), trudność w udowodnieniu nadużyć (23%) oraz przekonanie, że w związku ze zgłoszeniem sygnalistę spotkają negatywne konsekwencje (18%).

Źródło: 1. Occupational Fraud 2024: A report to the nations, ACFE;

2. Strażnicy demokracji; Nowe perspektywy ochrony sygnalistów, 2020, Fundacja im. Stefana Batorego

Korzyści z wdrożenia procedury ochrony sygnalistów

Porównanie wysokości strat i średniego czasu trwania nadużyć

- Korzyści z wdrożenia procedury zgłaszania nadużyć i ochrony sygnalistów to:
  - Krótszy czas trwania nadużyć i niższe straty*
  - Przełamanie barier aktywności sygnalistów
  - Zrozumienie metod działania sprawcy oraz identyfikacja luk w systemach kontroli wewnętrznej
  - Poznanie tożsamości i motywacji działania sprawcy
  - Zwiększenie percepcji wykrywalności nadużyć
  - Możliwość zarządzenia zgłoszeniem wewnątrz organizacji
  - Ograniczenie ryzyka w odniesieniu do ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych
  - Ograniczenie ryzyka w odniesieniu do zagranicznej legislacji np. Foreign Corrupt Practices Act (USA) i UK Bribery Act;

Źródło: Occupational Fraud 2022: A report to the nations, ACFE;

Wyzwania związane z prowadzeniem działań następczych 1/3

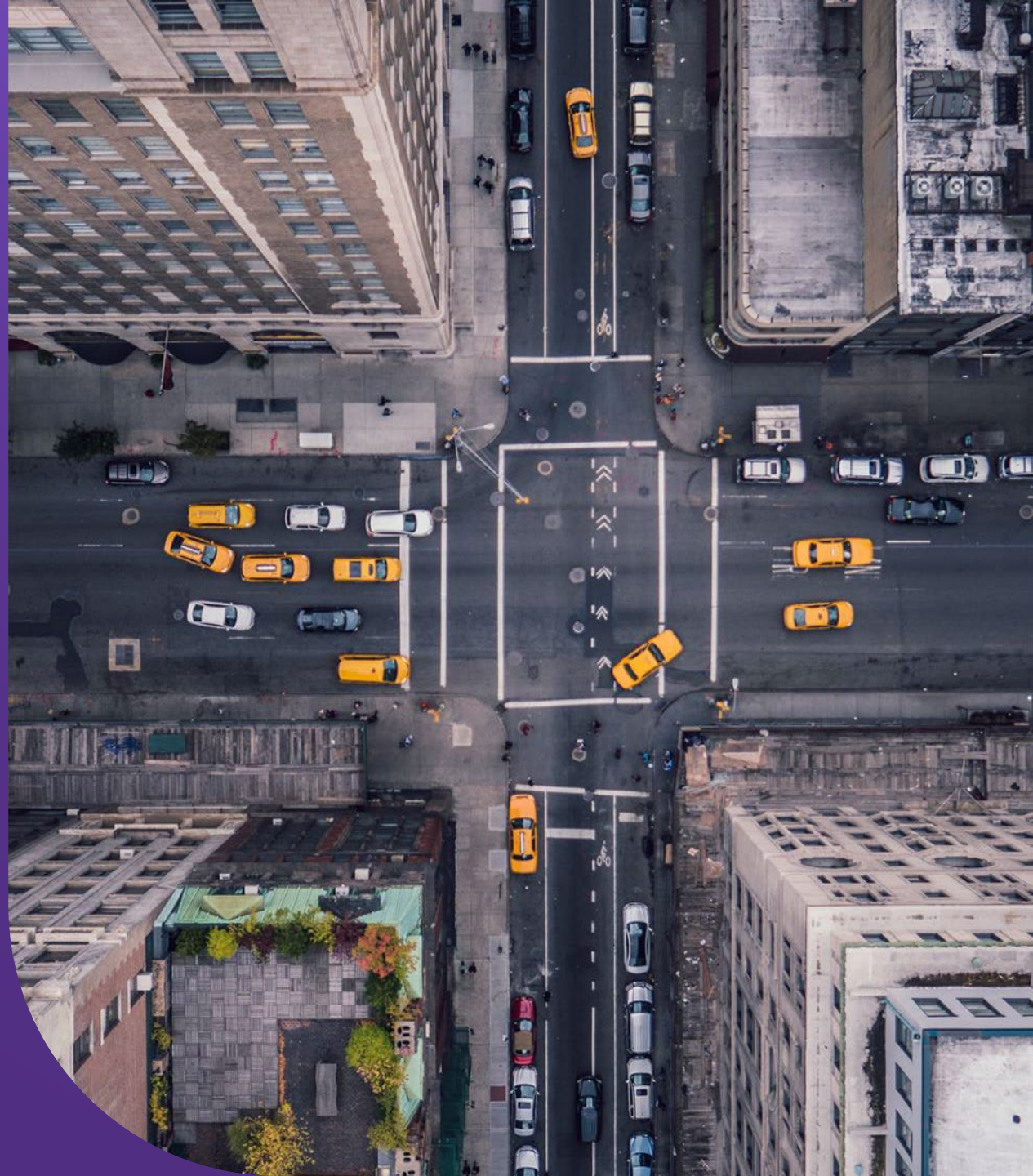
- Zachowanie bezstronności wewnętrznego postępowania wyjaśniającego w przypadku zgłoszenia dotyczącego:
  - Zarządu i kadry kierowniczej
  - Osób wskazanych w procedurze
  - Wieloletnich pracowników
  - Małych zespołów
- Zachowanie poufności:
  - Sygnalisty
  - Osoby której dotyczy zgłoszenie
  - Osób trzecich wskazanych w zgłoszeniu
- Zachowanie tajemnicy w zakresie informacji uzyskanych w ramach całego procesu, także po ustaniu stosunku pracy.

Wyzwania związane z prowadzeniem działań następczych 2/3

- Prowadzenie postępowań może wymagać szczególnych kompetencji:
  - Zabezpieczenie i analiza danych z urządzeń elektronicznych:
    - komputerów,
    - telefonów,
    - serwerów poczty email i innych,
    - Monitoringu
  - Zachowanie łańcucha dowodowego
  - Przegląd i udokumentowanie informacji dostępnych w domenie publicznej (OSINT), w tym identyfikacja powiązań bezpośrednich,

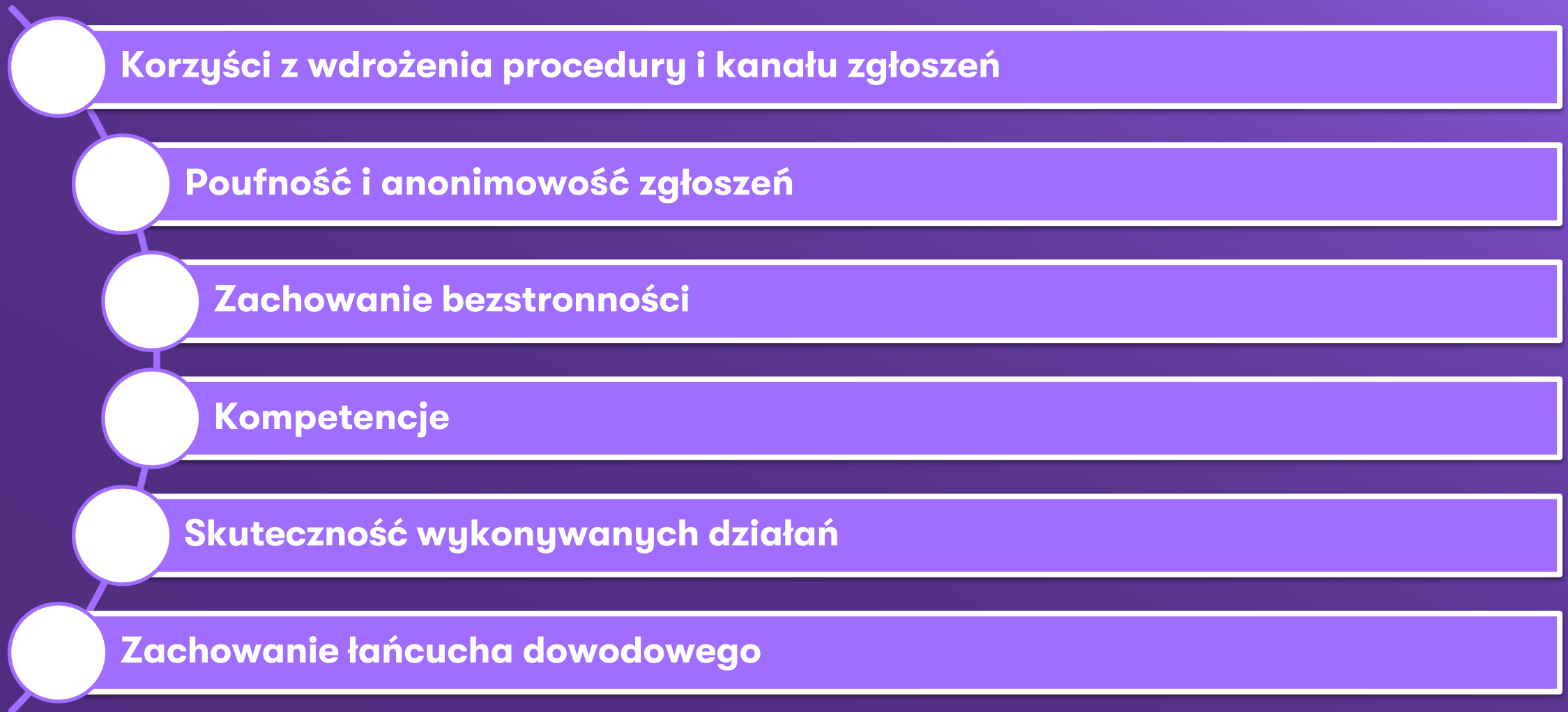

Wyzwania związane z prowadzeniem działań następczych 3/3

- Prowadzenie postępowań może wymagać szczególnych kompetencji:
  - Analiza i synteza danych z pochodzących z systemów informatycznych spółki (finansowo – księgowych, workflow, kadrowo – płacowych, rejestracji czasu pracy, GPS)
- Zarządzanie projektem (harmonogram działań, zgodność z obowiązującymi przepisami, koordynacja prac różnych zespołów)
- Ocena adekwatność prowadzonych działań i gromadzonych informacji (zachowanie należytej staranności)

Podsumowanie

Skontaktuj się z nami!

Michał Brudka

Associate Partner, CIMA
Lider Zespołu Forensic

E michal.brudka@pl.gt.com

M +48 725 112 140

Aleksander Zaremba

Supervisor, CFE
Zespół Forensic

E Aleksander.zaremba@pl.gt.com

M +48 885 886 779